

Motivi svakodnevnog života u dječjim slikovnicama

Draščić, Sanja

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:803053>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-26**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za odgojne i obrazovne znanosti

Sanja Drašćić

**MOTIVI SVAKODNEVNOG ŽIVOTA U DJEČJIM
SLIKOVNICAMA**

Završni rad

Pula, rujan 2015.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za odgojne i obrazovne znanosti

SANJA DRAŠČIĆ

**MOTIVI SVAKODNEVNOG ŽIVOTA U DJEČJIM
SLIKOVNICAMA**

Završni rad

JMBAG: 0303038519, redoviti student

Studijski smjer: Stručni studij – predškolski odgoj

Predmet: Medijska kultura

Mentor: doc. dr. sc. Kristina Riman

Pula, rujan 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Sanja Draščić, kandidat za prvostupnika odgojitelj predškolske djece ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Puli, 29.09.2015. godine.

Sanja Draščić

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Sanja Draščić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Motivi svakodnevnog života u dječjim slikovnicama“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 29.09.2015. godine.

Sanja Draščić

---

*Zahvaljujem svojoj obitelji i boljoj polovici na podršci i poticanju tijekom studiranja.
Bez njih ovaj rad ne bi bio isti.*

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Slikovnica – prva djetetova knjiga	2
2.1. Funkcija slikovnice u odgojnom procesu	2
3. Povijest slikovnice.....	5
4. Odnos slike i teksta	8
4.1. Ilustracija u slikovnici	8
4.2. Jezik u slikovnici	9
4.3. Literarna vrijednost slike i teksta u slikovnici	10
5. Vrste slikovnica.....	12
5.1. Vrste slikovnica s obzirom na količinu teksta	12
5.2. Vrste slikovnica s obzirom na vrstu teksta	13
5.2.1. Slikovnice poetskog tipa	13
5.2.2. Slikovnice spoznajnog tipa	14
5.2.3. Problemske slikovnice	14
5.2.4. Multimedijalne slikovnice	14
5.3. Vrste slikovnica s obzirom na dob djeteta.....	15
5.3.1. Slikovnice za djecu od 0 do 3. godine	15
5.3.2. Slikovnice za djecu od 4. do 8. godine	16
6. Problemske slikovnice.....	17
6.1. Faze razvoja djeteta	17
6.2. Problemske slikovnice u fazama razvoja djeteta.....	18
7. Analiza slikovnica „Petra“	21
8. Kako odabrati pedagoški vrijednu slikovnicu	29
9. Zaključak.....	31
10. Literatura	32
Sažetak	34
Summary	35

1. Uvod

„Slikovnica je dječja knjiga *par excellence*. Ona je prva knjiga s kojom se dijete susreće. U dječje ruke dopijeva već u prvoj godini, a zanimanje za nju prestaje negdje u drugom razredu osnovne škole kad djeca mogu samostalno čitati. Koliko god bila kratka, ona je ipak u dječjim očima knjiga.“ (Crnković-Težak, 2002.).

Slikovnica nije čista književna vrsta, ona je kombinacija likovnog i književnog izraza. To znači da upotrebljava dva koda komunikacije: likovno i jezično predstavljanje stvarnosti. Postoje i slikovnice koje pomoću slika tvore priče, ali ne sadrže nikakav tekst. Slikovnica može biti bogato ilustrirana pjesma nekog dječjeg pjesnika.

Slike u slikovnicama govore jezikom koji ne treba prevoditi, stoga slikovnice bez ikakvog problema prelaze granice i svoj su djeci razumljive.

Slikovnice ne trebaju strogo izgledati kao knjige. Mogu izgledati kao igračke, karton za slaganje, zbir slika s tekstom ili bez teksta.

Kada govorimo o slikovnicama jasno je da slikovnica govori i slikom i riječima. Samim time što su slika i tekst u suradnji, isto tako traži se suradnja dvaju umjetnika. Ilustratora i pisca. Poznato je da u slikovnici slika nije ilustracija teksta, ili pomoćno sredstvo za ostvarenje dijaloga, kao u stripu, jer bez obzira koji je od dvaju umjetnika osmislio slikovnicu, on postaje djelo u kojem za dobrobit slikovnice surađuju.

2. Slikovnica – prva djetetova knjiga

„Slikovnica je prva dječja knjiga, a sve što je u životu prvo ima i posebnu važnost i značenje. Ne govorimo uzalud o prvim dječjim koracima, prvim izgovorenim riječima, prvom izletu, prvom gledanom filmu ili prvom pogledu i prvoj ljubavi. Sve što je u našim životima prvo izraziti se i jače usijeca u našu dušu, dulje se pamti, snažnije utječe na formiranje karaktera. Iz tog razloga je iznimno važno kakvu ćemo prvu knjigu dati djeci u ruke, čime ćemo „nahriniti“ njihov um i tijelo.“ (Diklić, Težak, Zalar, 1996., str. 21).

Prema Crnkoviću (1980.), slikovnice su u većini slučajeva kratke, tematski raznolike, a po doživljaju i namjeni su umjetničke ili poučne. Poučne ili informativne slikovnice pomažu djeci u upoznavanju okoline, životinjskog ili biljnog svijeta, različitih ljudskih djelatnosti, i svega onoga što se obuhvaća predmetom upoznavanja prirode i društva. Zanimljivo je i da se mogu uvoditi i u pojedine predmete, kao što su matematika, kemija, vjeronauk i slično.

Prema Batinić – Majhut (2000.) najčešća tema u slikovnicama (više od trećine) je dječji svijet (zabave, svakodnevnice). Samo petina slikovnica određena je bajkama, dok 15% čine motivi sa životinjama, a ostatak otpada na fantastiku, ABC, sport i drugo.

Kao što je već spomenuto, slikovnica kao prva djetetova knjiga ima iznimno važnu ulogu u djetetovom životu. To je djetetov prvi susret sa knjigom. Dijete pomoću slikovnice uči, spoznaje i razvija se.

2.1. Funkcija slikovnice u odgojnom procesu

Slikovnica kao odgojno sredstvo pomaže u razvijanju govora, bogaćenju djetetovog emocionalnog doživljavanja i izražavanja. Njena prvenstvena namjena je da dijete kroz nju spoznaje svoju bližu i nepoznatu okolinu. Slikovnica budi dječju maštu i kreativnost, pomaže djetetu da spozna svijet oko sebe sa svim njegovim vrlinama i manama. Pomaže u razvoju emocionalnog, spoznajnog doživljaja i izričaja i unapređuje njegov cjelokupan razvoj.

Slikovnica ima nekoliko funkcija, koje korespondiraju s potrebama u odgoju predškolske dobi, a najosnovnije su: informacijsko – odgojna funkcija, spoznajna funkcija, iskustvena funkcija, estetska funkcija, zabavna funkcija, prema Martinović I., Stričević I. (2011.).

Informacijsko – odgojna funkcija govori o tome da dijete iz slikovnice može dobiti odgovor na mnoga pitanja, ili pak dobiti rješenja za njegove probleme. Gledanjem i čitanjem takvih slikovnica, dijete će shvatiti da je knjiga izvor znanja i sve će češće posezati za njom i tražiti odgovore na pitanja. Nadalje, važno je da dijete pomoću slikovnice uči razvijati mišljenje: analizu, sintezu, usporedbu, uopćavanje, pa čak i apstrakciju.

Spoznajna funkcija kod djeteta pobuđuje svoje spoznaje i znanje o stvarima. Otkriva odnose, pojave i pomoću slikovnica dobiva informaciju da su njegove spoznaje i iskustva ispravni, a njegovi stavovi adekvatni.

Iskustvena funkcija kod slikovnice omogućuje djeci da dožive i vide nešto što nikada nisu, a možda ni neće, poput, domaćih životinja, načina na koji se obrađuje zemlja, raznih zanata i slično.

Estetska funkcija slikovnice je vrlo važna zato što u djetetu pobuđuje osjećaj ljepote, djeluje na razvoj njegove inteligencije i emocije, te ga ne ostavlja ravnodušnim na događanja u svijetu. Dijete često poseže za slikovnicom samo zato što je lijepa, no i to je početak koji je značajan jer dijete počinje samostalno učiti.

Zabavna funkcija je također izrazito važna, jer će se dijete sa slikovnicom prvenstveno igrati, pa kroz igru spontano i uči. Trenuci provedeni uz knjigu trebaju biti zabavni i nezaboravni, a ne dosadni i odbojni jer djeca trebaju osjetiti lakoću i svu ljepotu koje nam knjige donose. Ovisno o tome je li zadovoljena zabavna funkcija, djetetu će se neka slikovnica ili svidjeti ili ne svidjeti. Ako je djetetu slikovnica dosadna i nezanimljiva, neće ni htjeti ostvariti neki „odnos“ sa njom. Slikovnica djeci treba biti privlačna, zabavna, razigrana jer djeca pomoću nje uče i spoznaju stvari. Što je slikovnica zabavnija i zanimljivija djeci, to će ona htjeti veću interakciju s njome. Pritom će više naučiti, a slikovnica će ispuniti svoju ulogu zbog koje je i napisana.

Djeca žele učiti, stvarati i istraživati. Stoga, „upijaju“ znanja sa svih strana, te se služe svime što im je nadohvat ruke. Tako i slikovnica ima ulogu da djeca pomoću nje spoznaju svijet i život oko njih.

Kvalitetna slikovnica ne može nadomjestiti djeci slobodnu igru ili trčanje za životinjama, učiti djecu o istini ili davati pouke iz života. Međutim, može djeci približiti događaje koje nisu nikada doživjeli, vidjeli ili susreli se s njima. Može opisati mjesta, životinje, i stvari koje su im nepoznate, pa samim time ih putem slikovnice približiti svemu što nalaze u svakodnevnom

životu. Može razvijati maštu, dar zapažanja, upoznavati ih sa svijetom, razvijati empatiju, razvijati smisao za ljepotu, izazivati moralno vrednovanje, bogatiti njihov rječnik. Slikovnica je prijatelj djetetu i može mu pomoći u mnoštvu segmenata. Riješiti ga neke nedoumice, pomoći mu odgovoriti na mnoštvo njegovih pitanja, uvesti ga u svijet mašte, pomoći riješiti neki problem i slično. Sve bi to bilo zanemarivo kada djeca ne bi imala uzore pomoću kojih upoznaje svijet, pomoću kojih uči ponašanje, te što je dobro, a što loše.

3. Povijest slikovnice

Prvom slikovnicom smatra se „Orbis sensualium pictus“ (hrv. Osjetilni svijet u slikama) češkog pisca J. A. Komenskog iz 1658., iako je to prema današnjim standardima ilustrirana knjiga, a nije ni bila namijenjena predškolskoj djeci već učenicima u školi. Svojom knjigom Komensky je želio pokazati kako učenik (jer je prvenstveno radio knjigu kao udžbenik u školama) može uspješno steći nova znanja i vještine ako se koristi i perceptivnim osjetilima jer koristeći sva osjetila stvara se dublji i snažniji dojam o nečemu novome. Komensky je knjigu koncipirao tako da je na lijevoj stranici ilustracija, a na desnoj opis ilustracije. Na taj način, prvo se kreće s promatranjem slika, a tek nakon toga se dolazi do njenog opisa što na neki način tjera čitatelja da prvo samostalno proba razumjeti sliku prije nego što mu je ponuđeno objašnjenje. Takav koncept kod čitatelja indirektno povećava interaktivnost sa samim sadržajem knjige, odnosno gradivom kojeg je Komensky stavio u svoju knjigu, a to su bile različite teme od botanike i zoologije do religije i znanosti o ljudima i njihovim aktivnostima. Komenskyev pristup omogućavao je učiteljima da svojim učenicima prvo pokažu sliku, a zatim ju učenici objašnjavaju umjesto da samo reproduciraju pročitano iz knjige (Wikipedija, *Udžbenik*).

U 19. stoljeću u Europi počinju izlaziti brojne abecedne slikovnice koje pomažu djeci učenju čitanja i pisanja jer uz svako slovo abecede dolazi popratna ilustracija koja implicira na predmet ili radnju koja počinje tim slovom. U Engleskoj je nakladnik John Harris prvi počeo sustavno izdavati knjige za malu djecu s puno slika. Njegove slikovnice Majka Hubbard i Bal leptira započele su pravi trend slikovnica. Uz Harrisa, nakladnik Dean & Co. ima je jednu od ključnih uloga u razvoju slikovnica. On je izdavao vrlo jeftine slikovnice, ali s vrlo različitim tematikama i slikovnice velikog formata te nepoderive slikovnice. Otprilike 1830.-tih godina javljaju se slikovnice poetskog tipa gdje su se dotadašnje usmene predaje počele zapisivati i prilagođavati dječjoj slikovnoj literaturi. Teme koje su prevladavale bile su narodne lirske pjesme, bajke, narativne pjesme i dječje rime. Do četrdesetih godina 19. stoljeća, drvorezi koji su bili bojani ručno su gotovo pa nestali te su ih zamijenile ilustracije tiskane u boji koje su u početku bile loše kakvoće no one su se popravile s godinama. Do tada su postojali posebni ilustratori koji su ručno bojali svaki od tih drvoreza (Batinić Š., Majhut B., 2001.). Poznata autorica i ilustratorica Kate Greenaway je 1886. izdala svoju abecednu slikovnicu *Apple Pie* koja je abecedu prikazivala kroz crtice iz idealiziranog života djece u viktorijanskom stilu. Nakon njezine smrti zbog raka dojke, utemeljena je godišnja nagrada za ilustratore slikovnica

koja se dodjeljuje u Velikoj Britaniji. Mnogobrojni autori su izdali slikovnice tijekom 20. i 21. stoljeća kada je slikovnica prepoznata kao važna knjiga dječje literature. Zanimljivo je za spomenuti kako je Theodor Geisel napisao knjigu Mačak, ne diraj mu šešir pod pseudonimom Dr. Seuss (Wikipedija, *The Cat in the Hat*). Ta knjiga u svojem originalnom, engleskom izdanju koristi vokabular od samo 223 različitih riječi od kojih se 54 pojavljuju samo jednom, a 33 dvaput (Nikolajeva M., Scott C., 2001.).

Prva ilustrirana knjiga za djecu u Hrvatskoj bila je Vranićev prijevod Robinzona autora J. H. Campe, pod naslovom „Mlaisi Robinzon: iliti jedna kruto povolyna, y hasznovita pripovezt za detczu“ iz 1796. godine u kojima otac priča svojoj kćeri i njenim prijateljima dogodovštine Robinsona Crusoea (Wikipedija, *Robinson Crusoe*).

Tijekom 19. stoljeća sve češće počele su se pojavljivati knjige s ilustracijama, pa je tako prva sustavno ilustrirana hrvatska knjiga „Basne“ autora I. Č. Rohrskoga koja je objavljena 1844. godine, a ilustrator je bio Hrvat Albert N. Lauppert. Sredinom 19. stoljeća počeli su izlaziti časopisi za mladež koji su sve češće sadržavali ilustracije sve dok one nisu postale skoro pa obvezne u svakom izdanju. Prvo su te ilustracije bile crno bijele, ali počelo se lagano uvoditi i ilustracije u boji pa je tako časopis „Bršljan: list mladeži“ osim crno bijelih imao i po jednu ilustraciju u boji.

Potkraj 19. stoljeća, pojavljuju se prve prave slikovnice na hrvatskom jeziku. Iako su u početku ilustratori tih slikovnica i dalje bili stranci, vrlo brzo su mnogi Hrvati počeli s izradom ilustracija. Jagoda Truhleka je jedno od svojih prvih književnih djela „Tugomila“ objavila 1894. godine te je svoj roman sama ilustrirala. Hrvatski pedagoško - književni zbor joj je osim honorara za pisanje djela, dodijelio još i honorar za slike, što je bilo priznanje i pokazatelj važnosti ilustracija u dječjoj književnosti.

Slikovnica se u početku teško probijala na književnoj sceni jer je u to doba bio veliki postotak stanovništva nepismen, a sama slikovnica podrazumijeva angažman i čitanje odrasle osobe što je u tim uvjetima mnogima predstavljao veliki problem. Pretpostavlja se da je prva slikovnica u Hrvatskoj izašla u nastavcima u kalendaru „Danica“ 1880. godine, no niti jedan primjerak nije sačuvan pa je ta informacija neprovjerena. Najstarija pronađena slikovnica u Hrvatskoj je „Domaće životinje“ autora Josipa Milakovića koja je izašla 1886. godine (Batinić Š., Majhut B., 2001.).

U Hrvatskoj se pojam „slikovnica“ prvi put pojavio 1869. godine, u hrvatsko – njemačkom rječniku Ivana Filipovića. U prošlosti je vrlo rano osviještena potreba za čitateljskim materijalom, koji je bio namijenjen prvenstveno djeci. Ilustrirana izdanja za djecu počela su se pojavljivati odmah nakon što su ostvareni potrebni tehnički preduvjeti. Prve slikovnice počele su se tiskati na temu vjere, jer su se djeca podučavala moralnom, duhovnom i vjerskom odgoju. Autori su se prilagođavali dječjim katekizmima i biblijskim knjigama, što se kasnije proširilo i na slovarice, početnice i basne (Martinović I., Stričević I., 2011).

4. Odnos slike i teksta

Slikovnica je dvodimenzionalna knjiga, stoga se sastoji od slike i teksta. Iako se ponekada pokreću diskusije o tome što je važnije, nije nađen točan odgovor jer je svaka komponenta jako važna sama po sebi. Radi se o tome da nije jedna komponenta podvrgnuta drugoj, niti je u njezinoj službi, već su njihove uloge ravnopravne, i sama slika i sam tekst, izražavaju svoje izražajne moći na najbolji način.

Slika ne bi smjela biti imitacija, nego umjetnička transpozicija bića, predmeta i pojava iz života. Kod slika bolje su obične fotografije životinja, ljudi ili vozila, nego crteži ili fotografije koje svojim oponašanjem daju lažni privid nečega.

Tekst mora biti sadržajan, zaokružene kompozicije, izražen jasnim i preciznim stilom, kao i čist i jedar jezik.

Postoje slikovnice za malu djecu koje imaju vrlo malo teksta ili su čak bez njega. Kao što postoje slikovnice u kojima riječ dominira. Takve slikovnice bi bilo bolje nazvati ilustriranim knjigama. Međutim, za slikovnicu je najbolje da ima proporcionalan omjer slike i teksta, gdje se jedna komponenta dopunjuje sa drugom (Diklić Z., Težak D., Zalar I., 1996).

4.1. Ilustracija u slikovnici

„Slikovnica, sama riječ kaže, je zbir malenih slika. Malene slike zovemo pak minijaturama, odnosno ilustracijama. Ilustracija određuje slikovnicu i daje joj karakter. Slikovnice vrednujemo, dakle, prvenstveno kroz njihovu temeljnu okolinu, kroz sliku.“ (Hlevnjak B., 2000., str. 7).

Izrazitu se važnost pridodaje ilustraciji u slikovnicama, jer su to prvi dječji udžbenici. Djeca uče iz njih, prvi se put susreću s raznim stvarima, bićima, događajima. Dobre ilustracije privlače da uče, da se razvijaju i da stvaraju nove spoznaje i znanja. Slike i simboli trebaju biti pročišćeni i pojednostavljeni kako ne bi zbunjivali dijete. Slike trebaju biti bez suvišnih detalja, da se ne odvlači pozornost djeci nepotrebnim detaljima. U kvalitetnim slikovnicama cijeni se manja kićenost i veća jednostavnost.

„Bitna okolnost u kojoj nastaje ilustracija, bez obzira na to crta li umjetnik, slika, fotografira, kolažira ili radi na neki drugi način, namjenjuje li rad djeci ili odraslima, jest činjenica da ga na slikanje potiče priča, stih, ugođaj, raspoloženje ili slika koja navire iz umjetnosti riječi. Ilustrator je kreator – interpretator: Slušajući prozu ili poeziju prije ostalih, on je posvjetljuje i tumači na svoj način.“ (Hlevnjak, 2000., str. 7).

Ilustracijama i dizajnu slikovnice pridodaje se velika pozornost. Pa slikovnice koje su namijenjene mlađoj djeci, također kombiniraju taktilnu i ikoničku metodu u edukaciji djece.

Rupe i svakojaki prazni prostori koji se znaju naći u slikovnici, služe djeci da razvijaju svoju taktilnu i prostorno – predodžbenu ulogu. Djeca svojim prstima u kartonskim stranicama osjećaju sadržaj knjige, te se više mogu uživjeti u priču. Također, u slikovnicama nalazimo svakojake izrezane oblike, dijelove koji se izvlače, otkrivaju i pokrivaju i slično. Svi ti dodaci u slikovnicama privlače djecu, djeca su koncentriranija, zainteresiranija jer i ona sama mogu sudjelovati u njoj. Svaka slikovnica koja je kvalitetna za dijete, ako još sadrži dodatne materijale za razvijanje fine motorike, postaje još bolja za dijete jer samim time postaje još kvalitetnija, korisnija i zanimljivija djetetu.

Ilustracija je „zavodnica“ u slikovnicama jer se zbog nje djeca „zaljubljuju“ u učenje i proučavanje. Sami istražuju, a pomoću samih ilustracija bez priloženog teksta uz nju mogu smisliti potpuno drugu priču, što pobuđuje njihovu kreativnost i maštu.

Ilustracija nije doslovno ilustracija teksta, nego ima zadaću da ga dotjera i razvije (Čačko P., 2000.).

4.2. Jezik u slikovnici

Prema Martinović I., Stričević I. (2011.), slikovnica je najbogatiji izvor pisane riječi s kojom se dijete može susresti u ranom djetinjstvu. Naziva se najbogatijim izvorom jer je tekst uvijek popraćen slikama. Već od početaka veća se pažnja posvećivala slikama nego tekstu, pogotovo kod ranije dobi djece jer oni doživljavaju slikovnicu kroz slike, a ne tekst koji još ne raspoznaju. Iako je važno napomenuti kako su slika i tekst jedna cjelina, kod ranije se dobi više posvećuje slici, nego tekstu zbog razumljivosti čitatelja.

Jezik u slikovnici mora sadržavati sve odlike kvalitetnog književnog izraza. On mora biti jasan, jednostavan, razumljiv i prilagođen određenoj dobi djeteta. Slikovnice za najmlađu dob uglavnom su bez teksta, ili je on jako jednostavan te se najčešće jednom riječju opisuje jednostavna ilustracija. Za nešto starije su slikovnice u kojima se ilustracija opisuje rečenicom, a za veće su slikovnice u kojima su ilustracije popraćene tekstom od nekoliko rečenica.

U slikovnicama se susrećemo sa raznim vrstama tekstova. Oni su: basna, umjetnička basna, narodna pripovijetka, bajka, umjetnička bajka, bajka na našim prostorima, fantastična priča i fantastična priča na našim prostorima.

4.3. Literarna vrijednost slike i teksta u slikovnici

Kada govorimo o tekstu u slikovnici, moramo biti jako oprezni zato što mlađa djeca, za razliku od starijih, ne mogu sama vizualizirati ili stvoriti sliku u svojoj glavi. To djeca mogu tek u dobi između 8. i 9. godine. Kada dijete jednom počinje vizualizirati, bolje je da se količina slika smanjuje jer se tako razvijaju dječja kreativnost i mašta.

Međutim, danas dolazimo do problema da je gotovo sve u slikama. Stripovi, mediji i slično. Djeca su ograničena, sve im je nadohvat ruke, stalno im se nude već gotovi sadržaji. Ne moraju razmišljati, ni zamišljati, sve je već pred njima. Djeca postaju nekreativna i šablonizirana. Kako djeca odrastaju, slike treba sve više zamjenjivati govorenim i pisanim tekstom bez slika, a likovni i slikovni materijal im se treba nuditi u ravnoteži. Tako da i djeca sama mogu pridonijeti stvaranju svojih misli i slika. Kako se slika svugdje pojavljuje i stalno je prisutna (što nije uvijek negativno), djeca gube na pismenom izražavanju. Kako dijete odrasta, trebamo ga navoditi da što više samo razmišlja i zamišlja stvari i pojave o kojima čita, poistovjećuje se s likovima, proživljava radnju s njima i da s vremenom zamišlja sve složenije likove i prizore bez uporabe slika, već svojom maštom. No, da bi dijete moglo maštati, trebamo mu osigurati bogato neposredno iskustvo sa stvarima i bićima, upoznajući ga sa svim svojstvima stvari i pojava s kojima se susreće. Također je za dijete važno da nauči stvarati cjelovite, a ne samo vidne zamišljaje. Kod stvaranja slika kod djece, potičemo razvijanje metafora, pjesničkih slika i slično. Bitno je da dijete stekne potpuni doživljaj o nekoj stvari, a ne samo vidno ili samo zamišljeno. Važno je da dijete usvoji oba aspekta, kako

bi moglo razviti punu sliku o onome što uče, te tako razumjeti svaku stvar o kojoj uči. Vidne zamišljaje i zamišljene zamišljaje.

Dijete bez bogatog neposrednog osjetilnog iskustva, oslanjat će se samo na vizualne pojavnosti, njegovi će doživljaji biti siromašni, te će tražiti što više slikovnog materijala kako bi moglo shvatiti i doživjeti opise likova i radnje (Čudina – Obradović M., 2002.).

Kada dijete jednom nauči čitati, likovna komponenta slikovnice prestaje za njega biti jedini izvor doživljaja. Prizori i pojave opisane u tekstu teku pred njim, jer su one za dijete doživljaj u kojem on potpuno uživa. Ilustracija svoju funkciju počinje gubiti kada u sve većoj mjeri ispunjava estetsku funkciju.

5. Vrste slikovnica

Slikovnice se dijele na osnovi različitih kriterija te razni autori, kritičari, urednici i izdavači imaju svoje kriterije za podjelu slikovnica. Ne postoje univerzalno dogovoreni standardi prema kojima bi se mogao napraviti sustav njihove podjele, pa će tako biti navedene nekoliko podjela raznih autora. N. Grafenauer (1978.) slikovnice je podijelio prema tipologiji na tradicionalnu literalnu slikovnicu, timsku (tekst i ilustracija nastaju od istog autora), strip slikovnice, slikovnice bez riječi, popularno znanstvenu, realnu slikovnicu. Profesorica Maria Nikolajeva (2001.) je slikovnice podijelila s obzirom na količinu slike i teksta gdje postoje slikovnice u kojima je odnos slike i teksta simetričan, slikovnice u kojima se slika i tekst međusobno dopunjuju te na slikovnice u kojima je odnos slike i teksta stupnjevit. B. Majhnut i D. Zalar (2008.), podjelu slikovnice dijele se na slikovnice s obzirom na oblik, strukturu izlaganja, sadržaj, likovnu tehniku i sudjelovanje recipijenta.

Sljedeća podjela od već navedenih autora je slikovnica s obzirom na oblik. To su *leporello*, pop – up, nepoderive, slikovnica igračaka, te multimedijalna slikovnica koja uključuje sliku, tekst i zvuk. Međutim u svijetu se počela i sve češće pojavljivati elektronička slikovnica, koja također uključuje i primjenu novih tehnologija, što podrazumijeva i njihovu primjenu pri korištenju slikovnice. Dok u svijetu elektroničke slikovnice postaju sve popularnije, kod nas u Hrvatskoj elektroničke slikovnice su se počele tek pojavljivati. Prva slikovnica za iPad i iPhone jest *Slonić Oscar Andree*, od autora Petrlika Huseinovića.

Slikovnice po svojoj strukturi izlaganja mogu biti narativne i tematske. Slikovnice prema sadržaju mogu biti raznolike, te je gotovo nemoguće navesti sve skupine tema kojima slikovnice pripadaju. Međutim, među zastupljenijim temama su životinje, svakodnevni život, abeceda, igre, fantastika i drugo. Nadalje s obzirom na vrstu tehnike koja se upotrebljava pri oblikovanju likovne dimenzije mogu biti fotografske, lutkarske, slikovnice stvarnih dječjih crteža i crteža umjetnika, strip – slikovnice i interaktivne slikovnice.

5.1. Vrste slikovnica s obzirom na količinu teksta

Slikovnice prema količini teksta imaju tri podjele. To su čiste slikovnice bez teksta, slikovnice praćene tekstem, slikovnice na prijelazu u knjigu, prema Martinović I., Stričević I. (2011).

Čiste slikovnice su bez teksta, jednostavne, likovno jasne, bez suvišnih detalja, kolor fotografije, i imaju osnovne boje. Slikovnice praćene tekstem imaju jasan tekst, razumljiv, harmonija ilustracije i teksta, dok slikovnice na prijelazu u knjigu su bogato ilustrirani sadržaj namijenjen predškolskoj djeci.

5.2. Vrste slikovnica s obzirom na vrstu teksta

Prema Martinović I., Stričević I. (2011), slikovnice osim prema količini teksta dijelimo i prema vrsti teksta ili sadržaja. Dijelimo ih na slikovnice poetskog tipa, slikovnice spoznajnom tipa, problemske slikovnice i na multimedijalne slikovnice.

5.2.1. Slikovnice poetskog tipa

Prema Martinović I., Stričević I. (2011), slikovnice poetskog tipa ne daju djeci pouzdana i precizna znanja, nego djeluju na njihovu maštu, ukus i estetiku. U slikovnice spoznajnom tipa spadaju dječje pjesmice, bajke, crtice i pripovijetke. To su djela sa fabulom koja nemaju spoznajnih dimenzija, nego umjetničku misiju.

Slikovnice poetskog tipa prati djecu od kolijevke i prvih koraka pa do kraja djetinjstva. Ona je kratka, vezana za svakodnevni život. Može biti uspavanka, igra, upoznavanje okoline i prirode i slično. Usmjerena je na istovremenu uzbuđenost više osjetila. Razvija maštu, estetski ukus i etičnost. Uvijek nosi u sebi neko iskustvo i poruku.

Njen cilj je da probudi u djeci proces koji uspostavlja aktivan odnos djeteta prema svijetu koji ga okružuje, da rasprostire pred njim slike koje ga potiču i privlače. Hrvatska je slikovnica s dječjom poezijom od pojave Grigora Viteza doživjela svoj preporod, potvrđujući pjesničku svijest o dječjem senzibilitetu, životnim potrebama mladoga naraštaja i igri kao središtu djetetova bića (Lazzarich M., 2011.).

5.2.2. Slikovnice spoznajnog tipa

Slikovnice spoznajnog tipa, ili kako ih još neki nazivaju edukativnim slikovnicama pružaju spoznaje, upućuju na osnove brojanja, igru slovima, sa domaćim i divljim životinjama, ambijentom u kom žive i drugo.

Njihova prvenstvena namjena je da kroz njih djeca spoznaju okolinu, prirodno i društveno okruženje. Da upućuju djecu u osnovne matematičke pojmove, usvajanje predčitačkih vještina i pisane riječi. Te da upoznaju djecu sa životinjama, biljkama, proizvodima, stvarima i pojavama iz bliže ili dalje okoline. Dakle, one nemaju umjetničku vrijednost nego donose nove informacije (Martinović I., Stričević I., 2011).

5.2.3. Problemske slikovnice

Problemske slikovnice su posebne vrste slikovnica, kojima je cilj približiti svakodnevni, stvarni život, ali iz dječje perspektive. Za problemsku slikovnicu ne postoje tabu teme - ona obrađuje rođenje, smrt, ljubomoru, rastave brakova, drugi tata ili mama, nasilje i drugo. Autori ovih slikovnica trebaju biti s odgovornošću i kvalitetama autora, umjetnika pedagoga i terapeuta. Pomoću njih se djeca suočavaju s problemom, pomoću nje traže rješenje, kritički prosuđuju ponuđena rješenja (Martinović I., Stričević I., 2011.).

5.2.4. Multimedijalne slikovnice

Živimo u vremenu kada tehnologija napreduje svakoga dana, pa je tako i sa slikovnicom. Multimedijalna slikovnica je multimedijalna ili elektronska knjiga namijenjena djeci koja je iz svog papirnato oblika prešla u digitalni. Osnovni elementi multimedijalne slikovnice su tekst, slika, zvuk, animacija i interaktivnost. Današnja su djeca naprednija, te su im sposobnosti na višem nivou, stoga se pojavila multimedijalna slikovnica.

Slikovnica je prva djetetova knjiga u kojoj je priča upotpunjena, proširena i obogaćena ilustracijama ili ilustracije same „pričaju“ priču. U posljednje se vrijeme sve više pojavljuju

tzv. multimedijalne slikovnice - slikovnice koje u sebi povezuju više medija (knjiga + CD + igračka + lutka...). Vrlo često se ovakve slikovnice pojavljuju u digitalnom obliku, jer tehnologija i upotreba računala više ne služi samo kao sredstvo za rad nego i kao korisno pomagalo i igračka kako u krugu obitelji tako i u predškolskoj ustanovi.

U stvaranju multimedijalne slikovnice sudjeluju timovi, različiti stvaraoci i umjetnici. Autori teksta, ilustratori, animatori, programeri i drugi pa je zato multimedijalna slikovnica plod timskog rada (Martinović I., Stričević I., 2011.).

5.3. Vrste slikovnica s obzirom na dob djeteta

Iako postoje mnoge vrste podjela slikovnica i neke slikovnice ne mogu biti strogo kategorizirane samo u jednu vrstu. Podjela s obzirom na dob djeteta prikazuje najprikladnije slikovnice u fazi djetetovog rasta. Kod nekih slikovnica moguće je vidjeti oznaku u obliku broja na koricama koja upravo označava za koju dob djeteta je najprimjerenija.

5.3.1. Slikovnice za djecu od 0 do 3. godine

Slikovnice za najmlađu djecu većinom se fokusiraju na osnovne koncepte: boje, oblike, veličine, brojeve, životinje, zvukove itd. Većinom takve slikovnice nemaju kompleksnu priču već su tematski orijentirane. Takve tematske slikovnice mogu biti orijentirane na imenovanje stvari, gdje djeca uče kako se koja stvar zove kroz različite slike i prikaze predmeta iz svakodnevnog života, ili djeca mogu učiti i kako se zovu različiti dijelovi tijela, životinje, biljke, hrana, igračke itd. jer tema ovisi o mašti pisca. Tema takvih slikovnica može biti i učenje djece kontrastima poput koja je lopta veća, a koja manja, koja su vrata otvorena, a koja zatvorena. Kasnije, za djecu su već prikladne i neke kratke priče u kojima postoji samo jedan lik i jedna radnja, primjerice Matej uči vezati tenisice, gdje dječak usvaja radnju koju prije nije znao. U ovu kategoriju svrstavaju se i jednostavnije narodne priče poput „Tri prašćića“ jer tri je djeci lagani broj koji se u ovoj priči višestruko ponavlja kroz radnju. Također, prikladne mogu biti i slikovnice u kojima se djeca uče nositi se s emocijama kroz kratke, humoristične priče gdje je pouka kada je pravilno reći da, a kada reći ne (Sherman P.).

5.3.2. Slikovnice za djecu od 4. do 8. godine

Djeca u ovoj dobi počinju istraživati svijet, te shodno tome mnogo toga im je novo. Susreću se sa stvarima, osjećajima i problemima s kojima se nisu nikad dotada susrela. Tako u ovu kategoriju spadaju slikovnice u kojima su opisane razne aktivnosti koje djecu uče novim vještinama. Takve slikovnice također djeci pomažu biti više samostalnijima i potiču ih da probaju neke stvari sami napraviti. Donošenje vlastitih odluka još je jedna tema koja bi se mogla svrstati u ovu kategoriju. Jako je bitno da dijete nauči kako razviti svoju individualnost i razviti vlastito mišljenje o nekim stvarima i događajima. Obradene teme još mogu biti kako se nositi s pogrešnim odlukama, kako prihvatiti svoje pogreške i iskupiti se za njih (Sherman P.).

6. Problemske slikovnice

Problemske slikovnice su relativno novi trend koji se pojavio u Zapadnoj Europi, i slove kao novi žanr. Naime, radi se o slikovnicama koje sadrže teme iz svakodnevnog života. Obrađuju se teme koje se bave međuljudskim odnosima u obitelji i društvu, u kojima je dijete u središtu zbivanja. Problemi u obitelji, rastava roditelja, smrt u obitelji, dolazak „nove“ majke ili oca u obitelj, emocije, razni strahovi i nove nepoznate stvari, poput odlaska kod zubara i slično mogu biti teme problemskih slikovnica. Jednostavno te slikovnice nemaju tabu tema, nego se o svemu otvoreno razgovara na jasan i razumljiv način. Velika prednost takvih slikovnica je što djeca mogu sama riješiti neke probleme ili strahove za koje im je neugodno ili nisu dovoljno samouvjereni ili otvoreni da razgovaraju sa nekim o njihovom problemu, na što im se ponudi problemska slikovnica (Sherman P.).

6.1. Faze razvoja djeteta

Dječji psiholog Erik Erikson razvio je psihoanalitičku teoriju razvoja ljudskog bića od djetinjstva do odrasle dobi podijeljenu u osam faza. Svaka faza donosi nove izazove s kojima se čovjek mora suočiti, bilo uspješno bilo neuspješno. Tek kada se svlada trenutna faza može se preći na sljedeću. Bitno je znati koje su to faze, jer ne samo što svaka razvojna faza zahtjeva suočavanje s određenim problemima i usvajanje novih vještina kako bi se moglo odabrati primjereni slikovnicu koja pomaže djetetu oko suočavanja, učeći ga drugačijim pogledima na sebe i svijet.

Prva faza razvoja počinje od rođenja i traje do otprilike druge godine života. U toj fazi dijete posebno ovisi o roditeljima (pogotovo majci) od čijeg odnosa dolazi i djetetovo poimanje svijeta. Ukoliko dijete dobiva toplinu i pažnju, kod njega se razvija osjećaj povjerenja prema svijetu, a ako to ne dobiva razvija se osjećaj nepovjerenja. Nepovjerenje vodi do osjećaja frustracije, sumnjičavosti i manjka samopouzdanja.

Sljedeća faza u razvoju je faza kada dijete otkriva svoje okruženje. U ovoj fazi dijete dobiva svoje prve interese za stvari koje ga zanimaju poput životinja, gledanje crtanih filmova ili slušanje glazbe. Ukoliko ga se potiče, dijete razvija svoju prvu vlastitu autonomiju, osjećaj da samo može rješavati neke zadatke i probleme. No, isto tako ako roditelji imaju krivi pristup i

previše tjeraju dijete, mogu se razviti osjećaji poput srama i sumnje u svoje vlastite sposobnosti rješavanja problema.

Treća faza, koja traje otprilike od 4. – 5. godine života dijete uči kako funkcioniraju stvari oko njih i kako ih mogu kontrolirati i upravljati njima. Dijete želi izvršavati neke akcije od početka do kraja s određenim ciljem. Upravo tu se može javiti osjećaj krivnje, koji inače nije logičan, ali kod djece te dobi kada neka radnja nije onakva kakvu dijete intuitivno očekuje javlja se osjećaj krivnje, kao da je dijete samo krivo jer nešto nije išlo prema njegovu unutarnjem osjećaju. Ako dijete misli da nije sposobno obavljati neke stvari kako spada, javlja se jedan jako negativan osjećaj frustracije što dovodi do agresivnosti, nemilosrdnosti i svojeglavosti kod djeteta. Zaključak je da roditelji ne smiju djetetove aktivnosti ismijavati ili zabranjivati jer tako dijete ima osjećaj krivnje oko svojih želja i potreba.

Kod djece u dobi od otprilike 5. do 12. godine počinje se javljati samosvijesti o sebi kao individuama koji naporno rade na tome da budu odgovorni, dobri i pravilno izvršavaju svoje obveze. To je normalno za Eriksonovu četvrtu fazu razvoja pojedinaca, posljednja koja će biti obrađena unutar ovog rada. Osjećaj za snalaženje u prostoru i vremenu im je izraženiji na jednoj dubljoj razini, bolje razumiju uzroke i posljedice djela i dobivaju formu moralnih vrijednosti, kulturnih i individualnih razlika i postaju minimalno ovisni o tuđoj pomoći. U ovoj fazi dijete razvija i interese za hobije poput sporta i ako mu nije to dopušteno, postaje letargično s manje motivacije i s manjkom samopouzdanja (Wikipedija, *Erikson's stages of psychosocial development*).

6.2. Problemske slikovnice u fazama razvoja djeteta

Djeca puno vremena provode crtajući, bojajući i igranju s kreativnim igrama pa tako vole i slikovnice jer su im slike zanimljive. Puno toga otkrivaju i potiču ih na maštanje o samoj priči i likovima koje vide na slikama. Slike u slikovnicama povećavaju interaktivnost djeteta s pričom jer ono samo stvori neku priču u svojoj glavi, ali i komunicira s roditeljem i sluša roditelja koji mu objašnjava sliku i priča priču. Tako dijete dobiva neku pouku iz priče, ali i vidi da nije samo u određenoj situaciji. Primjerice, dijete ima poteškoća s mucanjem i nitko u njegovoj okolini ne pati od istog poremećaja. Tada se dijete može osjećati manje vrijednim i s lošim samopouzdanjem misleći kako je usamljeno sa svojim problemom. Zbog

toga postoje i problemske slikovnice u kojima su likovi prikazani s problemima i uče dijete kako se nositi s tim. Djetetu daju primjer kako se nositi sa situacijama koje možda ne može vidjeti u okolini ili s kojima se dosada nije susreo. Konkretno za mucanje postoji slikovnica „Mucka“ autorice Sanje Pribić koja govori o šestogodišnjoj Lari koja pati od mucanja i prolazi put od zadirkivanja do ustrajnosti u vježbanju i napokon prevladavanju mucanja.

Ophođenje djeteta s neznancima može se pronaći u knjizi autora Stanleya Berenstaina „Medvjedići uče o neznancima“ u kojoj braco Medvjedić traži pomoć od mame i tate pri objašnjavanju opasnosti sestrine otvorenosti prema strancima i nepoznatim ljudima.

Knjiga „Maca papučarica“ od Ele Peroci djecu uči o razvijanju navika urednosti i pospremanja kroz priču o maci papučarici koja uzima papuče onoj djeci koja ih ne pospremaju.

Česta i vrlo bolna situacija s kojom se djeca susreću je rastava roditelja. Kod rastave roditelji često ili zanemaruju djecu ili imaju skroz krivi pristup prema njima. Zato je tu knjiga „Mama i tata više nisu zajedno“ Irene Bekić koja je namijenjena i djeci, ali i roditeljima kroz stresno razdoblje rastave braka.

Danas su djeca sve češće vezana uz televizor i svakakve igraće naprave poput mobitela i tableta što u prevelikoj mjeri negativno utječe na dijete. Tu temu obradio je Stanley Berenstain u slikovnici „Medvjedići i previše televizije“, koja govori kako je mama Medvjedić jedan dan zabranila televiziju svojoj obitelji i uvela im druge sadržaje.

Nažalost prečesta i ponekad tabu tema o seksualnom zlostavljanju obrađena je od strane Sandy Klevena u „Ispravni dodir : priča koju treba čitati naglas da bi pomogla u prevenciji seksualnog zlostavljanja djece“ gdje se na razumljiv i prilagođen način djeci objašnjava kako se zaštititi od seksualnog zlostavljanja. Zlostavljanje se najčešće vrši od strane djetetu poznate osobe, koja na različite načine prisiljava dijete na stvari koje mu nisu ugodne. Potrebno je djeci objasniti kako ne moraju raditi stvari koje im nisu ugone, te kako da kažu reći ne bez osjećanja grižnje savjesti.

Stručnjaci smatraju kako autori kod problemskih slikovnica trebaju biti kompleksne osobe s odgovornošću i kvalitetama umjetnika, pedagoga i terapeuta, što i u većini slučajeva i jesu. (Čačko P., 2000.) Međutim, kada govorimo o pružanju djeci problemskih slikovnica što odgovora na njihova pitanja i poteškoće, moramo znati kako djeca ne mogu riješiti problem samo uz pomoć slikovnica. One mogu pomoći u objašnjavanju i rješavanju problema, ali

roditelji, odgajatelji ili skrbnici trebaju objasniti djetetu što je problem i kako ga riješiti. Potrebno je biti uz dijete, biti potpora i podrška djetetu jer djeca to znaju cijeniti i možda u tom trenutku neće biti zahvalna, ali jednoga dana sigurno hoće.

7. Analiza slikovnica „Petra“

Za potrebe pisanja ovog završnog rada proučeno je i analizirano 30 slikovnica iz tri zbirke „Petra“. Proučavajući već navedenu zbirku slikovnica, zaključeno je kako su to izvrsne problemske slikovnice koje su namijenjene predškolcima i djeci nižih razreda osnovne škole. Autor zbirke „Petra“ je Aline de Petigny, dok je ilustracije uredila Nancy Delvaux. Izdavač zbirke je Forum iz Zadra, a slikovnice su objavljivane u razdoblju od 2002. do 2014. godine.

Kod dizajna vidi se da je slikovnica prilagođena djeci. Korice slikovnicama su deblje, ilustracije su zanimljive djeci, boje su jasne, a ilustracije su prilagođene tekstu.

Zbirke su izdavane više puta, javljaju se nove teme, ali je i dizajn samih slikovnica malo promijenjen. Neke od slikovnica iz pojedinih zbiraka sadržavaju i elemente koje se koriste za razvijanje fine motorike, na primjer vezice za učenje vezanje tenisica, sat sa kazaljka pomoću kojeg djeca uče koliko je sati i slično.

Slikovnice osim što djecu privlače lijepim dizajnom, ali ništa manje vrjednijim i zanimljivijim sadržajima koji se bave svakodnevnim dječjim problemima. Pojavljuju se ilustracije koje su jasne, izražajne i zanimljive djeci, a njihov suodnos sa tekstom je jedan naprema jedan. Sam tekst prati ilustracije, čime djeci čitanje čini zabavnijim i zanimljivijim. Boje u slikovnici su jasne i prilagođene, te prate ilustracije. Likovi su zabavni, simpatični, tekst je pisan velikim tiskanim slovima kako, bi i ona najmlađa djeca koja tek počinju čitati mogla što prije usvojiti tekst.

Problemi koji se javljaju u slikovnicama se rješavaju kroz priču, kako bi bili manje stresni za djecu. Najprije se uvede djecu u priču, zatim se dogodi problem, te se kroz nastavak priče on rješava. Rješava se tako da slike i tekst na neki način „tješe“ dijete, daju mu objašnjenje što je pogrešno, a što ispravno.

Problemi koji se javljaju u pojedinoj slikovnici vidljivi su već iz naslova:

- Petra ne želi poći na spavanje
- Petra se ne želi oprati!
- Petra na moru
- Petra i njezin čudni medvjedić Krešo

- Petra i novi prijatelj
- Petra u bolnici
- Petra se igra male vile
- Petra je napravila glupost
- Petra se popiškala u gaće
- Petra je zaljubljena
- Petra i njezini prijatelji
- Petra i roditeljska svađa
- Petra se priprema za Božić
- Petra ide k liječniku
- Petra je zaboravila Krešu
- Petra ide u park
- Petra i nove čizme
- Petra ide u školu
- Petra govori ružne riječi
- Petra ne želi posuditi svoje igračke
- Petra jaše ponija
- Petra je usnula loš san
- Petra i ja učimo vezati vezice
- Petra i njezina dadilja
- Petra slavi Uskrs
- Petra putuje za praznike
- Petra i noćna mora
- Petra je ljubomorna
- Petra kuha

Prva faza razvoja (0 do 2. god.):

- Petra je zaboravila Krešu:

Petra odlazi na spavanje kod svog rođaka i zaboravlja svog medvjedića, što za nju predstavlja ogroman problem. Nikako ne može na spavanje bez njega, te joj prijatelj nudi svoje igračke,

ali ona želi samo svog medvjedića. Na kraju njen ujak pronalazi njenog medvjedica u automobilu i Petra je otišla mirno i opušteno na spavanje.

Slikovnica „Petra je zaboravila Krešu“ ima funkciju važnosti prijelaznog objekta, što je u ovom slučaju medvjedić. U ovoj slikovnici je još stavljan naglasak na prijateljstvo i spremnost pomaganja drugim osobama kada su tužne, usamljene ili imaju neki problem kao u ovom slučaju nedostatka omiljene igračke zbog koje se djevojčica osjećala usamljeno i prestrašeno. U odgojno – obrazovnom radu može se koristiti kada se netko nađe u slučaju da zaboravi svoj prijelazni objekt, kada roditelj ili staratelj objašnjava nekom drugom djetetu što za neko drugo dijete predstavlja prijelazni objekt i slično.

U djetetovom razvoju prijelazni objekt ima jako veliku ulogu. Odrasli djetetov prijelazni objekt trebaju poštovati i nikako ga na silu ne smiju odvajati od djeteta. Ako ga odvoje može doći do teških posljedica kod djeteta, dijete mora samo odrediti kada je spremno odbaciti svoj prijelazni objekt, a do tada nitko osim djeteta nema pravo na to.

- Petra u bolnici:

Petra je zbog svoje bolesti morala u bolnicu. Bilo ju je jako strah, ali je uz nju bio njen medvjedić Krešo i njeni roditelji. U međuvremenu dok roditelja nije bilo, Petri su u posjet došli maskirani doktori u klaunove. To je Petru veoma razveselilo i skrenulo joj misli sa boli. Tako je upoznala jednu djevojčicu koja je također boravila u bolnici, sa kojom se sprijateljila i provodila vrijeme dok je bila u bolnici.

Slikovnica „Petra u bolnici“ ima funkciju da djeci približi kako se ne trebaju bojati bolnica, a ni doktora. Slikovnica u odgojno – obrazovnom radu može se koristiti kada dijete ide prvi put u bolnicu, ide posjetiti nekoga u bolnicu ili kada se djetetu objašnjava što se u bolnicama radi.

Kod djetetovog razvoja jako je bitno da se već od ranih početaka usade navike. Na primjer, ako se djetetu već od najranije dobi ne objasni važnost odlaska kod doktora, ono može kasnije prerasti u problem jer iz nekog straha koje osjeća ne želi ići na potreban koji mu može spasiti život.

Kod djece u prvoj fazi stavlja se naglasak na potpunu ovisnost prema roditeljima i razvijanju povjerenja. Stoga, se djeca boje odvajanja od roditelja, što za njih stvara velik stres. Kod djece to može izazvati bijes, frustracije i slično. Kada dođe do odvajanja, primjerice odlaska u vrtić

ili slično dijete treba dobiti svu potrebnu pažnju i sve njegove potrebe trebaju biti zadovoljene kako bi ono što lakše prebrodilo odvajanje od roditelja.

U slikovnicama „Petra je zaboravila Krešu“ i „Petra u bolnici“ tematika obrađuje problematiku odvajanja djece od roditelja. Da bi djeca što lakše prebrodila odvajanje, treba zadovoljiti njihove potrebe kako bi stekli povjerenja u osobe koje su zadužene za njih dok su odvojeni od roditelja.

Druga faza (2. do 4. god.):

- Petra i novi prijatelj:

Petra na obiteljskoj zabavi upoznaje dječaka koji je u invalidskim kolicima. Kroz priču djevojčica uči što to znači biti u invalidskim kolicima, te kako su i djeca sa invaliditetom uvijek spremna na igru i zabavu. Također je primijetila kako je baš drag iako je malo drugačiji od nje, te da djecu sa bilo kakvim poteškoćama fizičkim ili psihičkim ne treba isključivati iz svakodnevnog života.

Funkcija slikovnice „Petra i novi prijatelj“ je upoznavanje djece sa različitostima. Na njima jasan i razumljiv način slikovnica objašnjava kako i djeca koja imaju nekih fizičkih ili psihičkih poteškoća nisu ništa manje vrijedna od zdrave djece. Ova se slikovnica može koristiti u odgojno – obrazovnom radu kada u razredu, društvu, vrtiću ili nekom drugom mjestu u kojem boravi dijete sa fizičkim ili psihičkim nedostacima.

Važno je da djeca već od malih nogu shvate da i djeca sa bilo kakvim poteškoćama imaju pravo na život. Trebaju shvatiti kako za djecu sa poteškoćama nije dobro da budu isključena iz bilo kakvih aktivnosti, jer baš zbog te uključenosti ta djeca napreduju i razvijaju se puno bolje i brže ako u svemu sudjeluju, jer to jača njih i njihovu osobnost kao i želja za normalnim životom. Kao što je dobro da djeca sa bilo kakvom poteškoćom budu uključena u što više aktivnosti, toliko je dobro i da djeca bez poteškoća borave sa djecom koja ih imaju. Tome se treba pridodati velika važnost jer kada djeca bez poteškoća provode vrijeme sa djecom koja imaju poteškoća, oni razvijaju empatiju, suosjećanje i otvoreni su prema različitom. Djeci mnogo znači kada žive u raznovrsnoj zajednici jer tako djeca uče jedna od drugih, postaju tolerantnija i nisu sklona predrasudama, osuđivanju ili neprihvatanju drugih ljudi, što je jako

važno da se stekne kod što ranije dobi djece, jer je današnji svijet postao pun predrasuda i osuđivanja.

- Petra je zaljubljena:

Petra se u školi zaljubila u jednog dječaka, za kojega je ona znala da se ona njemu sviđa. Majku je zamolila da joj obuče najljepšu haljinu i da joj stavi najljepše ukrase za kosu kako bi se svidjela svojoj simpatiji. Međutim Petrina je kolegica tvrdila da je dječak zaljubljen u nju, ali joj kasnije dječak priznaje da je ipak on zaljubljen u Petru te su tako postali par.

Slikovnica „Petra se zaljubila“ ima funkciju djeci objasniti što je to ljubav, kakve osjećaje imamo kada smo zaljubljeni i slično. U odgojno – obrazovnom radu, može se koristiti kada dijete počinje osjećati simpatije prema nekom drugom djetetu, kada se u razredu netko zaljubi i slično.

Kod djece mlađe dobi važno je da se ni kod jednog problema ne pristupa „agresivno“. Najvažnije je da se o svemu razgovara otvoreno i iskreno, jer će dijete tako sve shvatiti i nepoznate stvari će mu postati pozitivne.

- Petra i roditeljska svađa:

Petra je u školi slušala neke svoje prijatelje kako su se njihovi roditelji svađali i rastali, a djeca su krivila sami sebe. Tako je i Petra došla kući i čula kako se roditelji svađaju, pa se uplašila da će se rastati i to baš zbog nje. Majka ju je pronašla u suzama i kada joj je Petra objasnila zbog čega plače, majka joj je objasnila da se neće rastati, ali i ako se ikada razvedu, ona neće biti razlog.

Slikovnica „Petra i roditeljska svađa“ ima funkciju da se djeca ne osjećaju kriva i odgovorna za svađe ili rastave svojih roditelja. Kao svrha odgojno – obrazovne funkcije slikovnica se može koristiti kada se dijete osjeća krivo i odgovorno za svađe ili probleme za koju ono nije krivo. Može se koristiti ako se roditelji svađaju ili razvode, te se može koristiti ako se nekome to događa u blizini djeteta pa mu se tako mogu lakše objasniti problemi.

Djeca u ranijoj dobi su jako osjetljiva i sve primaju k srcu. Pošto su osjetljiva mora se biti jako pažljivim i imati razumijevanja za njih. U ranoj dobi još ne razumiju neke stvari pa krivicu

pripisuju sebi, te ako im se ne objasni da oni nisu odgovorni za određene stvari, oni će uistinu misliti da su oni krivi i odgovorni. U drugoj fazi naglasak se stavlja na otkrivanje okruženja i osjećaja krivnje ako se ne ostvare njihova očekivanja koja su si sama djeca postavila. Djeca od najranije dobi istražuju svijet, no u ovoj fazi počinje pravo otkrivanje svijeta. Djeca sve istražuju i sve ih zanima. U ovoj fazi trebamo biti oprezni jer su djeca osjetljiva na promjene, oni žele otkrivati, ali isto tako da ih netko prati u njihovom otkrivanju.

Slikovnice „Petra i novi prijatelj“ i „Petra je zaljubljena“ obrađuju tematiku istraživanja i strahova koji se javljaju ako se događaji ne odvijaju onako kako su ih djeca zamislila. U ovoj fazi važno je djeci objasniti sve nejasnoće i istraživati sa njima kako bi mogli istražiti i ono što sami ne bi mogli, a uz potporu odraslih mogu i to.

Treća faza (4. do 5. god.):

- Petra se popiškila u gaće:

Petrina prijateljica se popiškila u gaće i to je ona ispričala svom medvjediću Kreši. Baš taj dan kada mu je to ispričala, i ona se zaigrala i popiškila u gaće, što ju je jako uznemirilo jer je mislila da će joj se svi rugati. Tako se odmakla od svih i nije htjela doći kada ju je majka zvala, na kraju majka je došla do nje i objasnila kako to nije ništa strašno, te kako se takve stvari događaju i da će sve biti uredu.

Slikovnica „Petra se popiškila u gaće“ ima funkciju da se djetetu objasni kako to nije velik problem, te kako to nije ništa što se ne može riješiti. Slikovnica ima funkciju je da se ne rugamo drugima, jer bi se isto to moglo dogoditi i nama. Kao odgojno – obrazovno sredstvo slikovnica se može koristiti kada se dijete popiški u gaće ili kada se nekome drugome u njegovoj blizini to dogodi. U slikovnici „Petra se popiškila u gaće“, djeca uče kako ne mogu baš sve kontrolirati, te kako trebaju imati realne granice. Također ih uči kako ne smiju ismijavati ostalu djecu jer se ista stvar može dogoditi i njima.

Kod male djece neke situacije, poput ove mogu biti jako traumatične. One mogu dovesti do toga da se dijete potpuno zatvori u sebe, a ako se ne reagira može ostaviti posljedice tokom čitavog života. Iako se odraslima neki problemi ne čine ozbiljnim, za djecu mogu biti jako značajni i mogu jako utjecati na njih. Stoga je važno „da se srežu već u korijenu“, te da se uz

razgovor i adekvatno provedeno vrijeme uz dijete riješe sve nedoumice i strahovi koji ga muče.

Treća faza uči djecu da shvate kako funkcioniraju stvari oko njih, te kako ih oni mogu kontrolirati i upravljati sa njima. Važno je da dijete nauči pravilno funkcioniranje svijeta, da usvoji prave vrijednosti na koje će biti ponosno čitavog života. Velika važnost pridaje se „usađivanju“ pravih vrijednosti, te da se dijete odgaja u skladu svih moralnih vrijednosti.

Četvrta faza (5. do 12. god.):

- Petra je napravila glupost:

Petrin otac je ispekao tortu za Petrinu majku i njene prijateljice, no Petra je bila toliko radoznala kakvog je okusa torta da ju je jednostavno morala kušati. Međutim, kako ona nije mogla odoljeti torti, usprkos zabranama, probala ju je i napravila veliku rupu na njoj. Što ju je više pokušavala popraviti to je torta lošije izgledala. Petra se uplašila, zatvorila u sobu i plakala, što je vidio njen otac. Vidio je što je učinila i rekao joj je da to nije u redu od nje, a ona mu je obećala kako to više nikada neće učiniti. Petra je prihvatila kaznu ne gledanja crtanog filma i otišla na spavanje.

Funkcija slikovnice „Petra je napravila glupost“ je da upozori djecu kako ne smiju raditi ono što im roditelji ili staratelji nisu dopustili jer ako ih ne poslušaju mogu stvoriti štetu, ozlijediti se ili ozlijediti nekog drugog. Što se tiče odgojno – obrazovnog rada ova se slikovnica može koristiti kada je dijete napravilo nešto što mu je bilo zabranjeno, pa je došlo do štete ili neke povreda njega samoga ili nekoga drugoga.

Kod odgoja djece jako je važno da se za djecu odvoji vrijeme i više nego što se misli da je to potrebno. Za djecu je važno da ona budu shvaćena. Važno im je da im se nejasne stvari objasne, i to sve dok njima ne bude jasno. Kod objašnjavanja treba imati strpljenja i spustiti se na njihovu razinu kako bi se shvatilo kako oni razmišljaju. Kratki i šturi odgovori neće dovesti do nikakvog rješenja, samo će dovesti do toga da djeca čine stvari koje ne razumiju. A ne razumiju ih jer nitko nije imao dovoljno vremena ili dovoljno strpljenja da njihove nejasnoće objasni na njima razumljiv način.

U četvrtoj fazi radi se o prihvaćanju odgovornosti i izvršavanju svojih obaveza. Da bi djeca usvojila dobre navike, trebaju im se davati dobri primjeri već od najranije dobi, kako im kasnije takve stvari ne bi bile problem. Kod ove faze treba imati na umu da djeci nije lako preuzeti odgovornost za učinjena djela, što iziskuje potpuno razumijevanje i promišljene reakcije. Ako se djetetu da preoštru kaznu, njemu to može biti poruka kako nikada više neće preuzeti odgovornost za svoja djela.

U slikovnicama „Petra je napravila glupost“ jasno se može vidjeti kako djeca razumiju što je ispravno, a što ne. Zato ih ne smijemo podcjenjivati jer ako su djeca svjesna svojih pogreška treba im se pristupiti otvoreno i objasniti što je dobro, a što loše.

Trideset problemskih slikovnica. [Fotografija] (Privatna kolekcija)

8. Kako odabrati pedagoški vrijednu slikovnicu

Prema I. Martinović, I. Stričević, (2012.) da bi se utjecalo na razvoj predčitačkih vještina, roditelji trebaju djetetu redovito čitati. Svi smo svjesni da na današnjem tržištu ima sve više slikovnica. No međutim, je li svaka slikovnica dobra za dijete? Danas su roditelji suočeni sa prevelikim izborom slikovnica, a mnoge od njih nisu dobre za njihovo dijete. Stoga treba posvetiti iznimnu pozornost biranju slikovnica, jer je odabir iznimno važan za dijete, jer je ono „živi“ i uči iz nje.

Postoje neka generalna pravila koja bi se trebala poštovati prilikom pisanja slikovnice, pa bi se trebalo obratiti pažnju da li se slikovnica drži tih pravila prilikom njena odabira. U priči bi uvijek trebao na kraju pobijediti pozitivan lik, a negativan uvijek izgubiti. Razlozi postupanja likova uvijek moraju biti nedvojbeni, jer djeci ne bi trebalo pričati priče u kojima je potrebno sagledavati postupke likova s više aspekata. Kod problemskih slikovnica, gdje likovi pate od nekog problema ili smetnje, taj njihov problem mora se riješiti na kraju priče. To djeci daje primjer i pouku, a priča odmah dobiva dubinu u njihovim očima. Slikovnica ne smije imati puno teksta, ilustracije ne smiju biti izvan konteksta priče. Priča mora imati početak, sredinu i kraj. Treba biti dobro strukturirana i smisljena djetetu. Ne smije biti previše sporednih likova koji nisu bitni za priču. Dijete ne smije se osjetiti omalovaženo kroz priču, ni način pričanja.

Danas se sve više susrećemo sa nekvalitetnim proizvodima, što se javlja i kod slikovnica. Svako objavljuje nešto svoje i misli samo na zaradu. Dok se pritom zaboravlja koliko su slikovnice važne za dijete i njegovo odrastanje. Više nije bitna kvaliteta, nego broj slikovnica. Stoga trebamo biti vrlo oprezni pri kupnji slikovnica.

Bit slikovnice je da je ona kvalitetna, djeci razumljiva i zanimljiva. Često se događa da su slikovnice česta pojava kiča i bez prave estetske vrijednosti. Djetetu će biti zanimljivije i pažljivije će slušati, ako smo izabrali dobru slikovnicu, tj. prilagođenu djetetovim potrebama. Kod nekvalitetnih slikovnica pojavljuju se slike koje su šablonirane, slike su svugdje iste, i tako kroz cijelu slikovnicu. Likovi nemaju emocija, samo su nepotrebno kićeni i slike su pretjerano sladunjave. Nekvalitetne slikovnice su većinom nepoznatih autora, koje su tu samo kako bi se stekla zarada izdavača, a ne i kako bi obogatio dijete.

U nekvalitetnim slikovnicama tekst je besmislen i jezično loš. Međutim kada je tekst napisao pisac za djecu, a ilustracije potpisao slikar, te se slikovnice prepoznaju po bogatom i

maštovitom sadržaju. Sam tekst i pomno odabrane ilustracije u kvalitetnim slikovnicama privlače djecu, „uvlače“ ih u priču i djeca ih jednostavno ne „ispuštaju iz ruku“. Jezik je jako bitan, jer daje kratku i jednostavnu poruku, smisao i na kraju zaključak.

Kod odabira slikovnice uvijek je bolje pitati savjet kvalificirane osobe poput knjižničara, nego da djeci prenosimo slikovnicu koja nije dovoljno dobra za njih, tj. slikovnica koja nema dovoljnu vrijednost da bi dijete moglo iz nje nešto „dobiti“.

9. Zaključak

Svako od nas, koliko god ostario i koliko god je godina prošlo od djetinjstva, voli se prisjetiti svojih najranijih trenutaka. Svoje omiljene igračke, omiljenog trenutka ili omiljene slikovnice. To su događaji i trenuci koji se pamte čitavog života i kojega se uvijek sjećamo sa osmjehom na licu. Baš su zato najraniji trenuci najvažniji, jer oni mogu odrediti život, stavove, mišljenje i ponašanje. Svako kvalitetno vrijeme provedeno sa djetetom ja najbolje provedeno vrijeme jer ono za dijete znači sve.

U ovom radu raspravlja se o tome što je slikovnica, podjelama i vrstama slikovnica, ali što je najvažnije navode se kvalitete slikovnica. Raspravlja se što slikovnica znači za dijete i koja je njena uloga, te se govori se o suodnosima teksta i ilustracije. Ulozi slikovnica i kako treba odabrati pedagoški vrijednu i kvalitetnu slikovnicu. Svaka slikovnica trebala bi biti prilagođena djeci koja bi iz nje trebala izvući jasnu pouku i naučiti nešto. Slikovnica mora imati sve elemente dobrog romana poput živopisnih likova i čvrste priče. No za razliku od romana ili novele za starije slikovnica je kraća. Svaka slika je dio priče i svaki taj dio čini jednu cjelinu. Jednu priču ispričanu slikama.

Baš iz razloga što je slikovnica prvi susret djeteta sa knjigom, ona mora biti kvalitetna i namijenjena dječjoj dobi. Jer ako nije dijete će već od samog početka imati odbojan stav prema knjigama i učenju.

Sanja Draščić

10. Literatura

1. Batinić Š., Majhut B. (2000.) *Počeci slikovnice u Hrvatskoj*, U: Javor R., Kakva je to knjiga slikovnica, Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, str. 23.-38.
2. Batinić Š., Majhut B. (2001.) *Od slikovnjaka do Vragobe - hrvatske slikovnice do 1945.*, Hrvatski školski muzej, Zagreb.
3. Belamarić D. (1971.) *Umjetnost i dijete*, br. 19 - 20., Zagreb.
4. Belamarić D. (1970.) Dobro i loše u slikovnici, U: *Umjetnost i dijete*, br. 7. Zagreb, str. 20.
5. Belamarić D. (1978.) *Likovni jezik slikovnica i razvoj djece*, U: *Umjetnost i dijete*, br. 57. Zagreb, str. 3. - 15.
6. Belamarić D. (1978.) *Skok iz animiranog filma u medij slikovnica*, U: *Umjetnost i dijete*, br. 57. Zagreb, str. 16. - 25.
7. Belamarić D. (1969.) *Slikovnica – prva knjiga djeteta*, U: *Umjetnost i dijete*, br. 7. Zagreb, str. 58 - 61.
8. Belamarić D. (1978.) *Slikovnica – prva knjiga u životu djeteta*, U: *Umjetnost i dijete*, br. 57. Zagreb, str. 26 - 30.
9. Crnković M. (1980.), *Dječja književnost*, Školska knjiga, Zagreb.
10. Crnković M., Težak D. (2002.), *Povijest hrvatske dječje književnosti od početka do 1955. godine.*, Znanje, Zagreb, str. 91. -123.
11. Čačko H., (2000.), *Dva stoljeća slikovnice*, U: Javor R., Kakva je to knjiga slikovnica Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, str. 17.
12. Čačko P., (2000.), *Slikovnica, njezina definicija i funkcije*, U: Javor R., Kakva je to knjiga slikovnica, Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, str. 15. – 16.
13. Čudina – Obradović, M., (2002.), *Igrom do čitanja*, Školska knjiga, Zagreb.
14. Diklić Z., Težak D., Zalar I., (1996.), *Primjeri iz dječje književnosti*, Divič, Zagreb.
15. Džafić R. (2008.), *Književnost za djecu 1 (žanrovi u književnosti za djecu)*, dostupno na: <https://www.scribd.com/doc/219002550/37/SLIKOVNICA>
16. Grafenauer N. (1978.) *Slikanica in njeno sporočilo* U: Slovenska slikanica in knjižna ilustracija za mladino 1945 –1971., Mladinska knjiga, Ljubljana, Str. 7. - 14.
17. Hlevnjak B., (2000.), *Kakva je to knjiga slikovnica?*, U: Javor R., Kakva je to knjiga slikovnica, Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, str. 7. - 8.
18. Hranjec S. (2006), *Pregled hrvatske dječje književnosti*, Školska knjiga, Zagreb.

19. Hranjec S. (2009.), *Ogledi o dječjoj književnosti*, Alfa, Zagreb.
20. Lazzarich M. (2011.), *Integracijske mogućnosti slikovnice u nastavi materinskoga jezika*, U: *Život i škola*, br. 26 (2/2011.), god. 57., Filozofski fakultet Osijek, Učiteljski fakultet u Osijeku, Osijek, str. 61. - 82.
21. Martinović I., Stričević I. (2011), *Slikovnica: prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, U: *Libellarium*, IV, 1, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru i Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, Sveučilište u Osijeku, str. 39 - 63.
22. Meves C. (1986.), *Pripovijedati i odgajati*, Litoštampa, Đakovo.
23. Nikolajeva, M. i Scott C. (2001.) *How picturebooks work*, Psychology Press, Velika Britanija.
24. Relja J. (1997.). *Izrada origami slikovnica kao poticaj pismenim i čitalačkim navikama*, U: *Časopis Zrno*, br. 29 (54), Zagreb, str .19.
25. Sherman P., *Writing Picture Books for Children*, članak, datum pristupa: 15.09.2015., dostupno na: <http://www.writingpicturebooksforchildren.com/>
26. Stagg Peterson S., Swatz L. (2008.) *Good Books Matter: How to Choose and Use Children's Literature to Help Students Grow as Readers*, Pembroke Publishers Limited, Ontario, Kanada.
27. Štefančić S., (2000.), *Multimedijalna slikovnica*, U: Javor R., *Kakva je to knjiga slikovnica*. Zagreb, Knjižnice grada Zagreba. Br. stranica 97.
28. Vitez, I., (2000.), *Suodnos teksta i slike*, U: Javor R., *Kakva je to knjiga slikovnica*, Knjižnice grada Zagreba, Zagreb, br. stranica 97.
29. Wikipedija, *Erikson's stages of psychosocial development*, članak, datum pristupa: 12.9.2015., dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/Erikson's_stages_of_psychosocial_development
30. Wikipedija, *Osjetilni svijet u slikama*, članak, datum pristupa, 11.9.2015., dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Ud%C5%BEbenik#Jan_Amos_Komensky_.E2.80.9EOsjetilni_svijet_u_slikama.E2.80.9E
31. Wikipedija, *Robinson Crusoe*, članak, datum pristupa 11.9.2015., dostupno na: https://sh.wikipedia.org/wiki/Robinson_Crusoe
32. Wikipedija, *The Cat in the Hat*, članak, datum pristupa: 18.09.2015., dostupno na: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Cat_in_the_Hat

Sažetak

Slikovnica za dijete predstavlja prvi susret sa književnošću. Djetetu je slikovnica veliko otkriće, jer iz nje uči, stvara spoznaje i daje mu odgovore na njegova pitanja. U radu su obrađene funkcije slikovnice, vrste slikovnica te kako slikovnica utječe na razvoj djece. Opisani su problemi djeteta kroz faze odrastanja i kako slikovnice pomažu pri rješavanju tih problema. Povijest slikovnica započinje u 17. stoljeću i razvija se sve do danas, kada imamo i multimedijske oblike slikovnica. Svrha ovog rada je analizirati slikovnice s obzirom na razvojne faze djeteta, te donijeti zaključak kakva bi trebala biti primjereno napisana slikovnica s obzirom na djetetovu fazu razvoja.

KLJUČNE RIJEČI: slikovnica, vrste slikovnice, povijesni razvoj slikovnice, problemska slikovnica

Summary

The picture book is first children encounter with literature. For them, picture book is great discovery, because they can learn, get knowledge and get answers to their questions from it. This thesis discusses functions and different kinds of picture books and the way they affect the development of children. The stages of growing up and following problems are also described and how picture books helps dealing with them. History of picture books begin in 17th century and they are developed until today where we have picture books in diversity of multimedia forms. The purpose if this thesis is to analyze the picture book through a historical, pedagogical and social aspect and get a conclusion what properly written picture book should look like with regard to the child's stage of development.

KEY WORDS: the picture book, kinds of picture books, history of picture books, picture books with specific topic